

Eesti Linnade ja Valdade Liidu tegevuse ülevaade

Veikko Luhalaid, ELVL tegevdirektor

EESTI LINNADE JA VALDADE LIIT
ASSOCIATION OF ESTONIAN CITIES AND MUNICIPALITIES

Eesti Linnade ja Valdade Liidu eellugu - ELL ja EMOL

Üleriigiline omavalitsusliit, liikmeteks 78 omavalitsust (15 linna, 63 valda seisuga 2019, kokku 99% Eesti elanikkonnast).

Eesmärgiks **esindada ja kaitsta liikmete huve** nii riigisisesel kui ka rahvusvahelisel tasandil.

Tegevusvaldkond hõlmab **kogu kohaliku omavalitsuste korraldust**, alates **eelarvetest** ja lõpetades **välissuhtlusega**.

Eesti Linnade ja Valdade Liit - tegevuse õiguslikust alusest

- Tegevuses lähtub liit **kohaliku omavalitsuse üksuste liitude seadusest**.
- Mittetulundusühing, mille suhtes kohaldatakse **mittetulundusühingute seadust**, arvestades käesolevas seaduses ettenähtud erisusi.
- Eesmärgiks KOV-te **ühistegevuse** kaudu **KOV-te üldisele arengule kaasaaitamine, liikmete esindamine** ja nende **ühiste huvide kaitsmine**, samuti **liikmete koostöö edendamine** ja liikmetele seadusega ettenähtud ülesannete paremaks täitmiseks **võimaluste loomine**.

Eesti Linnade ja Valdade Liit - tegevuse õiguslikust alusest

- § 4. Asutamine (*kohaliku omavalitsuse üksuste liitude seadus*)
- (2) Üleriigilise liidu võivad ühiselt asutada üle poole Eesti kohaliku omavalitsuse üksustest või kohaliku omavalitsuse üksused, kelle elanike arv kokku moodustab rahvastikuregistri andmete alusel üle poole Eesti elanike arvust.
- § 8. Liidu esindusülesanded
- (1) Liit **esindab** liitu kuuluvaid kohaliku omavalitsuse üksusi kui **tervikut** suhetes **riigiorganite**, teiste isikute ja **rahvusvaheliste organisatsioonidega**

Eesti Linnade ja Valdade Liit - tegevuse õiguslikust alusest

- Liidu sisemised õiguslikud korrad:
- ELVL põhikiri
- ELVL volikogu koosoleku töökord
- ELVL juhatuse koosoleku töökord
- ELVL büroo põhimäärus
- ELVL esindajate nimetamise kord

Eesti Linnade ja Valdade Liit - tegevuse õiguslikust alusest

- Liidu kõrgeim organ on liikmete esindajate **üldkoosolek**, koguneb üldjuhul korra valimisperioodil (240 esindajat)
- Liidu liikmeid esindab **volikogu**, koguneb korra kvartalis või vastavalt vajadusele (120 esindajat)

Eesti Linnade ja Valdade Liit - tegevuse õiguslikust alusest

- Liitu **juhib** ja **esindab** juhatus, milles on **13 liiget**.
- Esimees **Mihhail Kõlvart**;
- Aseesimehed **Urmas Klaas** (Tartu linnapea) ja **Mihkel Juhkami** (Rakvere linnavolikogu esimees).
- Liikmed: **Angela Saksing** (Jõgeva); **Imre Jugomäe** (Mulgi); **Argo Annuk** (Kambja); **Erik Sandla** (Harku); **Irina Talviste** (Pärnu); **Maris Toomel** (Jõhvi); **Priit Lomp** (Kastre); **Georg Pelisaar** (Põlva); **Kurmet Mürsepp** (Antsla); **Mart Võrklaev** (Rae)
- Büroos töötab 20 inimest

Eesti Linnade ja Valdade Liidu tegevussuunad 2018 – 2021

- **“Eesti Linnade ja Valdade Liidu tegevussuunad aastateks 2022-2025”** on liidu põhikirja mõttest ja liikmete põhihuvide täitmise eesmärgist lähtuv **raamdokument**, mis on **kinnitatud liidu üldkoosoleku poolt**, pidades silmas ajaperioodi kuni järgmiste kohalike omavalitsuste volikogude valimisteni.
- Tegevussuunad on aluseks liidu **iga-aastaste tegevuskavade koostamisele**, sh üksikasjalike ettepanekute esitamisele **riigi eelarvestrateegia** ning teiste oluliste **arengudokumentide koostamise** ja tulevaste **eelarvete läbirääkimise protsessis**.

Eesti Linnade ja Valdade Liidu tegevussuunad 2022 – 2025

EESMÄRGID

Omavalitsussüsteemi arengu osas:

- kohalike omavalitsuste **ühishuvide teadvustamine, esindamine ja kaitsmine** lähtudes Euroopa kohaliku omavalitsuse harta väärtustest ja põhimõtetest ning Eesti Vabariigi põhiseadusest;
- omavalitsusliku haldussüsteemi **arengule kaasaaitamine** demokraatia ja võimu detsentraliseerimise põhimõtete alusel;
- **liikmete üleriigilise ühistegevuse** kaudu kohaliku omavalitsuse üldisele jätkusuutlikule arengule kaasaaitamine;
- liikmetevahelise üleriigilise **koostöö edendamine ja ühisprojektide koordineerimine.**

Eesti Linnade ja Valdade Liidu tegevussuunad 2022 – 2025

EESMÄRGID

Omavalitsuste ülesannete osas:

- kohalikele omavalitsustele **stabiilse** ja **seadustele põhineva tulubaasi** kindlustamise ning kohaliku omavalitsuse **finantsautonoomia** tegeliku tagamise eest seismine;
- liikmetele seadusega ettenähtud ülesannete paremaks täitmiseks võimaluste loomine;
- omavalitsusametnike ja töötajate nõustamine ning nende teadmiste ja ametioskuste täiendamine;
- **uuringute** – ja **arendusalase tegevuse** edendamine (KOV arendusjuhid).

Riigieelarve läbirääkimised

- Oluline ja unikaalne roll osaleda riigieelarve läbirääkimistel ning läbi selle protsessi kaitsa **KOV-te huve riigi tasandil!**
- ELVL räägib riigiga läbi iga järgmise aasta riigieelarves sisalduvate edasiantavate **maksude** ja **toetuste** teema.
- **Läbirääkimiste teemad on:**
- Riigieelarvest edasiantavate **maksude** ja **toetuste** (üksikisiku **tulumaks, tasandusfond; maamaks, keskkonnatasude** osa suurus ja laekumise põhimõtted;
- KOV üksusele seadusega pandud **riiklike ülesannete kulude katmise tingimused ja korraldus.**

ELVL ettepanekud valitsusliidu läbirääkimisteks

- **Tulubaasi taastamine** KOV-tele ning üksikisiku tulumaksu % tõstmine riigieelarves KOV-tele „masueelsele“ ajale!
- **Haridustoetuse; huvitegevuse ja huvihariduse toetuse; sotsiaalvaldkonna riigi toetuste ning kultuuri ja sporditoetuste suurendamine** KOV-tele.
- **Kohalike teede rahastamise toetuse** KOV-tele selliseks, et see vastaks tegelikele vajadustele (vajadus on ca 50 milj; riigieelarvest saame 29 milj).
- **Kohalike maksude süsteemi kaasajastamine.** Laiendada omavalitsuste võimalusi tulu kogumiseks (nt turismimaks) (maksuautonoomia suurendamine). KOV-d väga suures sõltuvuses riigieelarvest!

Riigieelarve läbirääkimised

LÄBIRÄÄKIMISTE KORRALDUS

- Läbirääkimiste korraldamise eest vastutab **riigihalduse minister**, kes on ühtlasi **Valitsuskomisjoni juht**.
- **Valitsuskomisjoni liikmeteks** on haridus- ja teadusministeeriumi, keskkonnaministeeriumi, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi, sotsiaalministeeriumi, kultuuriministeerium ja rahandusministeeriumi esindajad.
- **Läbirääkimistel lepitakse kokku** läbirääkimiste tulemuste kajastamises **riigieelarve strateegias ja vastava aasta riigieelarve eelnõus** (läbirääkimiste lõpp-protokoll).
- Läbirääkimiste protsessi reguleerib vastav läbirääkimiste töökord.

Riigieelarve läbirääkimised

Läbirääkimised toimuvad **Valitsuskomisjoni koosolekutena ja valdkondlikes töörühmades.**

Valdkondlikud töörühmad on:

- Rahanduse- ja maksupoliitika töörühm;
- Hariduse ja noorsoovaldkonna töörühm;
- Töö-, sotsiaal- ja tervise töörühm;
- Transpordi ja teede töörühm;
- Kultuuri- ja spordivaldkonna töörühm;
- Keskkonna (ja maaküsimuste) töörühm;
- Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia töörühm;
- Lõimumise töörühm.
- Uus töörühm-**ruumi, elamumajanduse ja maade töörühm.**
- **Eelarveläbirääkimiste protokoll** ehk tulemused esitatakse iga-aastaselt koos riigieelarve eelnõuga ja selle juurde kuuluva seletuskirjaga Riigikogule.

ELVL tegevused

- Linnade ja valdade päevade** korraldamine (aasta suurim koolitusüritus – 26-27. mail 2021 Tallinna Lauluväljakul väliüritusena).
- Õigusloomes** kaasa rääkimine ja selle kujundamises osalemine!
- Kooskõlastame õigusakte läbi **EIS-süsteemi** ning anname seaduseelnõudele arvamusi;
- Osaleme **Riigikogu töökomisjonide** töös;
- EL finantsperioodi 2021-2027 kujundamises kaasarääkimine ning siseriiklike meetmete kujundamine.
- Uue **KOKS`s eksperdi töörühmas** osalemine ja ning seaduseelnõu kujundamine. (1993 aastast kehtiva baasseaduse revisjon!)

ELVL tegevused (riiklikud töörühmad, kuhu kuuluvad liidu esindajad)

Keskkonnavaldkond:

- Metsanduse arengukava aastani 2030 koostamise töögrupp (juhtkogu)
- Eesti keskkonnakasutuse välismõjude rahasse hindamise analüüsi töörühm
- Euroopa Maastikukonventsiooni rakendamise töörühm
- Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030 juhtkomisjon
- Maavarade komisjon
- Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi 2021-2027 rakenduskava ettevalmistav ekspertkomisjon
- Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020 valdkondliku juhtkomisjon (energiatõhusus, veekaitse ja roheline infrastruktuur ja hädaolukordadeks valmisoleku suurendamine)
- Keskkonnaameti kliendinõukoda
- Maastikuarhitektuuri kutsekomisjon
- Mereala planeeringu juhtrühm

ELVL tegevused (riiklikud töörühmad, kuhu kuuluvad liidu esindajad)

Sotsiaalvaldkond:

- Kohtupsühhiaatria arendamise juhtrühm
- Ligipääsetavuse rakkerühm
- Lastekaitse nõukogu
- Lastekaitse nõukogu mitteametlik töörühm
- Pikaajalise hoolduse nõuandev kogu
- Sotsiaalpedagoogi kutseala kutsete kutsekomisjon
- Sotsiaaltöötaja kutsestandardite uuendamise töörühm
- Tervisedendaja kutsekomisjon
- Lapsehoidja kutsekomisjon

Turvalisus:

- Lähisuhtevägivalla all kannatanu kaitse juhtrühm
- Juhtumikorralduse mudeli juhtrühm (riskis olevate perede toetamiseks ning turvalise elukeskkonna arendamiseks)
- Sõiduteel toimunud sündmuste lahendamise töörühm
- Koolinoorte ideekonkursi „Mina suudan“ üleriigilise vooru hindamiskomisjon

ELVL tegevused (riiklikud töörühmad, kuhu kuuluvad liidu esindajad)

- **Haridusvaldkond:**

- Hariduse valdkondlik komisjon
- Hariduse Kutsenõukogu
- Alushariduse seaduse eelnõu väljatöötamise töörühm
- Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava muutmise eelnõu töörühm
- Kaasava hariduse meetme hindamiskomisjon
- Hariduspreemiate komisjon
- Haridustöötajate tunnustamise riiklik komisjon
- Haridusstrateegia 2021-2035 töörühmad: individuaalseid valikuid toetav haridussüsteem; oskused ja oskuste parem kasutamine; õpetamine kui koostöö ja õpetaja kui teejuht
- Kultuuri Kutsenõukogu
- Eripedagoogi kutsekomisjon
- Noorsootöötaja kutsekomisjon
- Noortevaldkonna tunnustuskomisjon
- Õpetaja kutsekomisjon

ELVL tegevused (riiklikud töörühmad, kuhu kuuluvad liidu esindajad)

- **Planeeringud, transport ja energeetika:**
- Energeetika nõukogu
- EL eelarve perioodi 2014-2020 prioriteetse suuna "Jätkusuutlik transport" meetme valdkondlik komisjon
- Vabariigi Valitsuse liikluskomisjon
- Taristu ja liikuvuse arengukava 2021-2030 koostamise juhtkomisjon
- EVS/ PK 915:2012 „Ehitustööde ja ehitiste projekteerimise riigihangete korraldamine“
- **Kultuurivaldkond:**
- Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuse nõukogu
- Euroopa Kultuuripealinn 2024 konkurssi ettevalmistav töörühm
- Muinsuskaitse Nõukogu
- Rahvaraaamatukogude nõukogu

ELVL tegevused (riiklikud töörühmad, kuhu kuuluvad liidu esindajad)

- Struktuurivahendite seirekomisjon
- Ühtekuuluvuspoliitika rakenduskava seirekomisjon
- Dokumendihaldusnõukogu
- Riikliku piirkondliku statistika korraldamise töörühm
- "Kohalik ja regionaalne arendusvõimekus" hindamiskomisjon
- Projekti „Mobiilne eluviis, avalike teenuste tarbimine ja elukohaandmed riiklikes registrites“ juhtkomisjon
- Avatud riigivalitsemise arengukomisjon
- Digipöörde nõukoda
- Digivärava määruse siseriiklik kontaktisik

Välissuhted

- **Euroopa Regioonide Komitee (CdR)**- Euroopa Liidu konsultatiivorgan, koosneb kohalike omavalitsuste ja regioonide esindajatest. Eestil EL Regioonide Komitees 6 kohta (vastavalt 7 liiget ja 7 asendusliiget).
- **Euroopa Kohalike- ja Piirkondlike Omavalitsuste Nõukogu (CEMR)**- vanim Euroopa kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi esindav ühendus
- **Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongress (CLRAE)**- Euroopa Nõukogu organ, esindab Euroopa riikide (47) kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusorganeid, peamised eesmärgid **inimõiguste, õigusriigi põhimõtete ning pluralistliku demokraatia kaitsmine ja edendamine**.
- **Ühinenud Linnad ja Kohalikud Omavalitsused (UCLG)**- rahvusvaheline organisatsioon, kuhu Eesti omavalitsused on kaasatud läbi üleriigilise liidu kõige pikemat aega.

Välissuhted

- **Euroopa Mereliste Äärealade Ühendus (CPMR)**- poliitiline võrgustik, koondab Euroopa merelisi äärealasid esindavaid institutsioone. (Kuna Eestis puuduvad valitavat poliitilist organit omavad regioonid ja tulenevalt maavalitsuste likvideerimise otsusest, siis EV Rahandusministeeriumi otsusest tulenevalt esindab Eestit alates 2018.aastast kui ühtset regiooni, ühenduses ELVL.)
- **Läänemere Riikide Subregionaalse Koostöö organisatsioon (BSSSC)**- poliitiline võrgustik, koondab Läänemere regiooni alaregioone esindavaid institutsioone. Teemad: merepoliitika, energia- ja kliimapoliitika, ühtekuuluvuspoliitika, transport ja infrastruktuur, kultuur ja regionaalne identiteet, põhja-dimensioon, noorte poliitika.
- **Brüsseli esindus** – eesmärk on esindada Eesti kohalike omavalitsuste ühishuve ning jagada vahetut informatsiooni EL institutsioonide ettepanekutest ja algatustest. Esinduse nädalakirjad on leitavad Eesti Linnade ja Valdade Liidu kodulehelt. ELVL Brüsseli esindaja on **Tiiu Madal**.

KOV IKT kompetentsikeskus

- **KOV IKT kompetentsikeskus** – Omavalitsuste infotehnoloogia arendamine. KOV IKT strateegia 2021 ja tegevuskava selle elluviimiseks
- Liit hakkab haldama ja arendama KOV infosüsteeme: KOVMEN; KOVTP; VOLIS; Anna Teada

Kokkuvõtteks

- **Liidu poliitika kujundavad liidu liikmed:**

- nii liikmelisusega,
- esindajate nimetamisega,
- juhatuse valimisega,
- tegevussuundade otsustamisega,
- ettepanekute esitamisega,
- seisukohtade kujundamisega,
- läbirääkimiste delegatsiooni töörühmades aktiivse osalemisega;
- õigusloomes osalemisega jne.

Kokkuvõtteks

Kohalike omavalitsuste tegutsemistingimused sõltuvad riigi tasandil:

- Riigikogu,
- Vabariigi Valitsuse,
- ministeeriumide vastuvõetavatest otsustest (seadused, riigieelarve, määrused),
- samuti neist protsessidest, mis toimuvad Euroopa ja maailma ulatuses.

Kokkuvõtteks

Millega kohalikel omavalitsustel tuleb arvestada:

- erakondade valimisprogrammide;
- koalitsioonilepingu;
- riigi eelarvestrateegia dokumendi ja riigieelarve;
- seaduste ning muude oluliste dokumentide koostamisel ja vastuvõtmisel oleks arvestatud kohalike omavalitsuste põhihuvide ja arenguvajadustega.

Tulevikuvaade

- ELVL uued tegevussuunad 2022-2025** (paneב paika liidu tegevused ja suunised liidule järgmise 4 aasta vaates).
- ELVL personaliarenduse kompetentsi loomise toetamine
- ELVL – Kohalike omavalitsuste koolitustustekorraldamise kompetentsikeskus** (oleme rahandusministeeriumgia arutanud; liidust võiks saada kov koolituste korraladaja; koondaks enda alla KOV-de koolitusvajadused; saame liidus kokku panna parimad koolitusprogrammid; kindlasti koostöö koht ka ülikoolidega. Teiste riikide liidud korraldavad koolitusi.
- KOV juhtide arenguprogrammid; KOV haridusjuhtide koolitused;

Tulevikuvaade

-Õpetajate alampalga läbirääkimised (eeldus on saada selge volitud liitu liikmetelt selle teemaga tegelemiseks; oleme HTM-s vaatleja staatuses);

-ELVL juhatus arutas oma koosolekul seda teemat ja otsustas, et ELVL on huvitatud meie liikmete koolitusvajaduste analüüsimisest ja edaspidisest koolituste korraldamisest. Pikaajaline koostöö meie põhjanaabrite üleriigiliste liitudega näitab, see on üks nende olulisi tegevusvaldkondi.

-KOV koolitus- ja arendusvajaduse kogumine ja analüüsimine (sh sidustatult KOVidele suunatud toetuste temaatika ja ajakavaga); koolitusvajaduse perioodiline analüüs ja selleks sisendite kogumine KOVidelt;

Tulevikuvaade

- Koostöö **maakondlike omavalitsuste esindusorganisatsioonidega** (MAROdega) maakonna arengustrateegia elluviimiseks vajalike personaliarendustegevuste kavandamiseks.
- Koostöö **ülikoolidega** KOVide koolitusvajadusele vastavate tasemeõppekavade arendamiseks ja täiendkoolituste planeerimiseks
- Koolituste** (nt volinike sisseelamiskoolitused, siseaudit) ja infopäevade korraldamine.
- Ekspertteadmise ja parimate praktikate koondamine ja levitamine** KOVide seas, kogemuse vahetamise toetamine (sh nt roteerumine) SF projektide paremaks elluviimiseks (nii sisulisemates teemades (koostöömudelid, teenuste disain vms kui ka tehnilisemates nt hangete läbiviimine, projekti aruandlus vms)

Aitäh kuulamast!

EESTI LINNADE JA VALDADE LIIT
ASSOCIATION OF ESTONIAN CITIES AND MUNICIPALITIES